

Prikaz knjige

Mirjana Duran

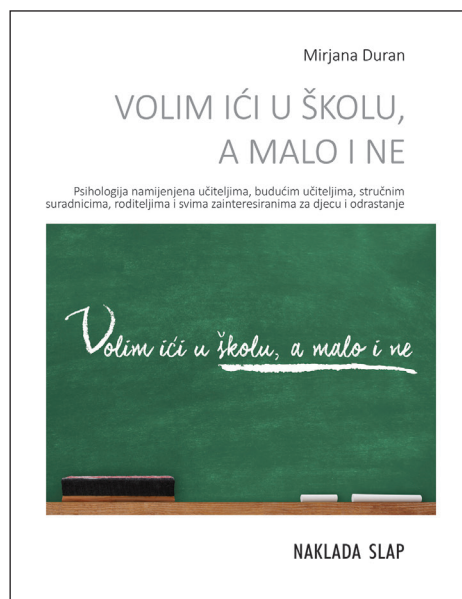
Volim ići u školu, a malo i ne

Jastrebarsko, Naklada Slap, 2023,
opseg: 150 str., format: 20 x 26 cm,
meki uvez, ISBN 978-953-191-526-7

Autorica knjige *Volim ići u školu, a malo i ne* umirovljena je sveučilišna profesorica razvojne psihologije Učiteljskog i Filozofskog fakulteta u Osijeku. Suautorica je knjige *Simbolička igra i stvaralaštvo*, uz Plut i Mitrović (nagrada Borislav Stevanović). Napisala je knjige: *Dijete i igra* (nagrada Ramiro Bujas); *Tradicija spontane kulture djece i mladih: Spomenar i dnevnik*; *Tradicija spontane kulture djece i mladih: praznovjerice za razonodu*. Napisala je i knjige za djecu: *Mačke iz uvale* i *Dječak putnik*.

Opseg i struktura djela: uvod, 7 poglavlja, popis literature, kazalo pojmova, fotografije i ilustracije.

Knjiga *Volim ići u školu, a malo i ne* je, kako autorica sama navodi, namijenjena učiteljima i budućim učiteljima, stručnim suradnicima, roditeljima i svima zainteresiranima za djecu i odrastanje. Knjiga je specifična jer je prožeta samoopisima učenika razredne nastave koji ilustriraju tematiku o kojoj autorica piše. Potrebu za uvođenjem samoopisa autorica argumentira činjenicom da odrasli ljudi, kada govore o djetetu, često projiciraju osobna stanja i osobne doživljaje, te stoga više govore o sebi, a manje o djetetu. Zato je sakupljanje i proučavanje dječjih samoopisa autorici i njezinim studentima omogućilo stjecanje uvida u razvojne promjene slike o sebi u ranoj školskoj dobi. Autorica navodi, na temelju svog iznimno bogatog i dugogodišnjeg iskustva,

kako je: „Bit ostala ista. Djeci su važne iste pojave.,,

U prvom poglavlju naziva *Škola je iznimno važna za cjelokupan dječji razvoj* opisuje se važnost škole za cjelokupan dječji razvoj u smislu poticanja razvoja kognitivnih funkcija, emocionalnosti i izvršnih funkcija, te moralnog i socijalnog razvoja. Autorica naglašava da obrazovni proces treba rezultirati razumijevanjem, a ne samo memoriranjem, jer jedino razumijevanje omogućuje transfer učenja. I drugo, ne manje važno, cilj aktivne škole je razvijanje cjelovite ličnosti i individualnosti svakog djeteta. S obzirom na to da se u školi odvija socijalni život djece, u toj dobi (rana školska dob) djeca u prosudbi sebe počinju uključivati i neke manje vidljive karakteristike, poput osjećaja, osobina, onoga što vole, različitih sposobnosti i ponašanja te se počinju pojavljivati i elementi usporedbe s drugom djecom, tako da svoje vještine i talente opisuju u odnosu na prijatelje ili vrš-

njake, što izravno utječe na razvijanje osjećaja kompetencije. Uzimajući u obzir to da je škola *iznimno važna za cjelokupan dječji razvoj*, logično bi bilo očekivati da će djeca razviti pozitivni emocionalni odnos prema školi kao instituciji. Međutim, tome ipak nije tako. Analizirajući dječje samoopise, autorica zaključuje kako se mogu razlikovati tri skupine djece po emocionalnom odnosu prema školi: *vole školu, ne vole školu i vole i ne vole školu*.

U drugom poglavlju naziva *Po čemu se razlikuje učenje i pamćenje predškolskog i školskog djeteta* autorica ističe igru kao glavnu metodu učenja i poticanja razvoja u ranom djetinjstvu i posvećuje joj velik dio poglavlja. Razlikuje funkcionalne igre kojima dijete istražuje sebe i svijet, razvija koordinaciju, osjete i motoriku, te simboličku igru čije pojavljivanje omogućava pojavu simboličke funkcije. Na igru i pozitivne učinke igre u predškolsko doba prirodno se nastavlja stvaranje motivacije za školsko učenje na koju, po mišljenju autorice, snažno djeluju školsko i obiteljsko okruženje.

Treće poglavlje naziva *Što još osim inteligencije i motivacije utječe na školski uspjeh?* na pregledan način opisuje glavne faktore koji doprinose boljem školskom postignuću (osobine ličnosti, samoregulacija i samoregulirano učenje, samoučinkovitost, naučena bespomoćnost, naučeni optimizam i zona sljedećeg razvoja).

Osobine ličnosti važan su faktor koji utječe na školsko postignuće. Autorica navodi i opisuje petofaktorski model ličnosti: ekstraverzija, otvorenost, emocionalna nestabilnost (neuroticizam), ugodnost i savjesnost. Smatra da je savjesnost osobina ličnosti koja se pokazala najjačom za predviđanje školskog uspjeha.

Samoregulacija i samoregulirano učenje još je jedan važan faktor koji doprinosi boljem školskom postignuću. Opisane su kognitivne, motivacijske i emocionalne strategije samoreguliranog učenja.

Samoučinkovitost ili procjena vlastite kompetentnosti utječe značajno na uspješno učenje i, posljedično, na školski uspjeh. Autorica smatra da je jako važno imati realnu procjenu vlastite kompetentnosti, a na njezino stvaranje utječu verbalne upute odraslih, vlastita iskustva pokušaja i pogrešaka i njihova interpretacija, opažanje što mogu i ne mogu vršnjaci, i svijest o emocionalnim i unutarnjim tjelesnim reakcijama.

Vjerovanje da nismo dovoljno dobri može biti generalizirano i rezultirati lošom slikom o sebi i pojavom naučene bespomoćnosti. A naučeni optimizam za posljedicu ima povećani osjećaj zadovoljstva i veću zastupljenost ugodnih emocija.

Zona sljedećeg razvoja je zadnji faktor koji autorica spominje, a koji utječe na školsko postignuće. Odnosi se na zadatke koje dijete uz ulaganje truda ili uz pomoć odrasle osobe može usvojiti.

Četvrto poglavlje razmatra socijalni kontekst dječjeg razvoja. Primarno govori o utjecaju djetetu najbližih okolinskih slojeva, a to su obitelj, škola, učitelj i vršnjaci.

Značajno mjesto autorica posvećuje roditeljima i njihovim reakcijama na školski uspjeh/neuspjeh djece, te na edukativan način informira čitatelje o roditeljskim stilovima odgajanja i onom stilu koji daje najbolje rezultate. Poglavlje je potkrijepljeno brojnim dječjim crtežima na temu: *Mama, tata i ja kad dobijem jedinicu ili zadatac ne napišem dobro*.

U petom poglavlju, koje se naziva *Dijete i društvo*, autorica se osvrće na utjecaj koji na dječji razvoj ima društvo i kultura sa svojim institucijama, vrijednostima, predodžbama i praksama. Obrazlaže razlike u školskim postignućima u različitim zemljama svijeta i razloge zašto je tomu tako.

U šestom poglavlju, koje se naziva *Samovrednovanje i samopoštovanje*, razmatra pojmove samopoimanja, samovrednovanja i samopo-

štovanja, te njihov međusobni odnos. Posebna pozornost usmjerava se na izvore samopoštovanja (roditelji, vršnjaci, učitelji). Kao važnu dimenziju samopoštovanja navodi i tjelesni izgled te, posljedično, opasnosti koje nose suvremena društva opsjednuta tjelesnim izgledom.

Sedmo, zadnje poglavlje, *Djeca u svojim samoopisima između ostalog pišu i o sljedećem*, posvećeno je u cijelosti dječjim samoopisima i posebna su vrijednost ovog djela. Djeca pišu o nekim događajima, o čitanju, o slobodnom vremenu, o životinjama i kućnim ljubimcima, o hrani, o pomaganju, o tome što vole a što ne vole, o osobinama i o budućem zanimanju.

Iskrenost, koja je osnovna karakteristika dječjih samoopisa u ranoj školskoj dobi, u čitatelju budi različite reakcije – od smijeha, iznenađenosti pa do zabrinutosti.

Na kraju možemo istaknuti da je knjiga *Volim ići u školu, a malo i ne* dobro konceptualizirano djelo koje će biti jednako korisno i učiteljima i stručnim suradnicima, ali i roditeljima, baš kako je to i sama autorica naslovu navela. Smatram da bi trebala biti dio knjižničkog fonda svake škole i biti čuvana kao posebno „blago“, kako bi učitelje mogla podsjetiti na što sve mogu naići u radu s djecom.

Nadežda Deša